

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

JEANNE KALOGRIDIS

Eu, Mona Lisa

Traducere din engleză de
CARMEN SĂNDULESCU și MARIAN BRĂTESCU

HUMANITAS
fiction

Redactor: Raluca Popescu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Florina Vasiliu, Carmen Petrescu

Tipărit la Proeditură și Tipografie

Jeanne Kalogridis
I, Mona Lisa
Copyright © 2006 by Jeanne Kalogridis
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2012, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Eu, Mona Lisa /Jeanne Kalogridis; trad.: Marian Brătescu, Carmen Săndulescu. –
București: Humanitas Fiction, 2012
ISBN 978-973-689-517-3
821.111-31

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

Lui George, pentru totdeauna

Lucruri ce s-au petrecut cu mulți ani în urmă adesea ne par vii și mai aproape de prezent, iar multe lucruri care s-au petrecut de curând ne par la fel de îndepărtate ca zilele tinereții.

Leonardo da Vinci, *Codex Atlanticus*, fol. 29 v-a

PROLOG

Lisa

IUNIE 1490

I

Numele meu e Lisa di Antonio Gherardini, deși prietenilor le sunt cunoscută, simplu, drept Madonna Lisa, iar celor din plebe, drept Monna Lisa.

Înfățișarea mea a fost așternută pe lemn, cu ulei de in fiert și cu pigmenți scoși din pământ sau zdrobiți din pietre semiprețioase și aplicați cu pensule făcute din pene de păsări și din blana mătăsoasă a animalelor.

Am văzut portretul. Nu seamănă cu mine. Mă uit la el și văd în schimb chipul mamei și pe cel al tatălui meu. Le aud glasurile. Le simt dragostea și durerea și sunt martoră, din nou, la crima care i-a legat; crima care i-a legat de mine.

Fiindcă povestea mea începe nu cu o naștere, ci cu o crimă comisă cu un an înainte să mă nasc.

Mi-a fost dezvăluită prima oară la o întâlnire cu astrologul, cu două săptămâni înainte de ziua mea de naștere, pe care mi-o serbam pe 15 iunie. Mama m-a anunțat că voi putea să-mi aleg darul. Și-a închipuit că voi cere o rochie nouă, fiindcă nicăieri nu era lumea mai dornică să se împăuneze cu straie bogate decât în Florența mea natală. Tata era unul dintre cei mai bogați negustori de lână din oraș și legăturile sale de afaceri îmi permiteau să-mi aleg mătăsuri somptuoase, brocarturi, catifele și blănuri.

Însă nu-mi doream o rochie. Fusesem de curând la nunta unchiului meu Lauro și a tinerei sale mirese, Giovanna Maria. În timpul serbării de după aceea, bunica mea remarcase acră:

— Fericirea asta nu poate dura. Ea e Săgetător cu ascendent în Taur. Lauro e Aries, Berbec. Se vor bate tot timpul cap în cap.

— Mamă... îi reproșase blând mama mea.

— Dacă tu și Antonio ați fi dat atenție unor astfel de lucruri... Bunica se oprise brusc în fața privirii tăioase a mamei.

Eram curioasă. Părinții mei se iubeau, dar nu fuseseră niciodată fericiți. Și mi-am dat seama că nu discutaseră niciodată cu mine despre astrele mele.

Când am întrebat-o pe mama, am descoperit că nu mi se făcuse niciodată astrograma. Asta m-a șocat. Familiile florentine înstărite îi consultau adesea pe astrologi în chestiuni importante, iar nou-născuților li se trasa întotdeauna astrograma. Iar eu eram o creatură rară: copil unic, purtătoare a speranțelor familiei mele.

Și, copil unic fiind, știam prea bine ce putere am, așa că m-am miorlăit și am implorat, până când mama, fără tragere de inimă, s-a învoit.

De-aș fi știut ce avea să urmeze, n-aș fi stăruit atâta.

Pentru că mama nu era în siguranță dacă se aventura pe afară, nu ne-am dus noi acasă la astrolog, ci l-am chemat pe el la noi acasă.

De la o fereastră a coridorului de lângă dormitorul meu, am urmărit cum trăsura poleită a astrologului, cu portiera împodobită cu blazonul familiei acestuia, trăgea în curtea din spatele casei noastre. Doi servitori eleganți l-au întâmpinat când a coborât din trăsură, îmbrăcat într-un *farsetto*, o haină bărbătească mulată pe corp, pe care unii o purtau în loc de tunică. Materialul era un tartan de un violet catifelat, iar deasupra purta o pelerină fără mâneci, din brocart, de o nuanță mai închisă a aceleiași culori. Era un om slab, cu pieptul supt, cu o postură și niște mișcări imperioase.

Zalumma, sclava mamei, a înaintat, să-l întâmpine. Zalumma era o doamnă de companie îmbrăcată foarte elegant în acea zi. Îi era devotată mamei, a cărei blândețe inspira loialitate și care-și trata sclava ca pe o prietenă îndrăgită. Zalumma era cercheză, din munții înalți din Răsăritul misterios. Oamenii din neamul ei erau renumiți pentru frumusețea lor, iar Zalumma – înaltă ca un bărbat, cu părul și sprâncenele negre și chipul mai alb ca marmura – nu făcea excepție. Buclele subțiri ale părului ei erau făcute nu de fierul încins, ci de Dumnezeu, fiind invidiate de toate femeile florentine. Uneori, murmură pentru

sine pe limba ei, care nu suna ca nici o altă limbă auzită de mine vreodată. Ea o numea *adîghabze*¹.

Zalumma a făcut o reverență, apoi l-a condus înăuntru, să se întâlnească cu mama. Aceasta avusese emoții toată dimineața, pentru că astrologul era cel mai renumit din oraș, desigur, și, când astrologul personal al Papei se îmbolnăvisese, fusese consultat chiar de Sanctitatea Sa. Eu nu trebuia să mă arăt. Această primă întâlnire era de afaceri și eu i-aș fi deranjat.

Am ieșit din camera mea și am pășit încet pe casa scării, încercând să văd ce se petrecea la două etaje mai jos. Zidurile de piatră erau groase și mama închisese ușa camerei de primire. Nu distingeam nici măcar voci înăbușite.

Întâlnirea n-a durat mult. Mama a deschis ușa și a chemat-o pe Zalumma; i-am auzit pașii grăbiți pe marmură, apoi, o voce de bărbat.

M-am retras de pe scări și m-am repezit iar la fereastra de unde vedeam trăsura astrologului.

Zalumma l-a însoțit la ieșirea din casă, apoi, după ce a aruncat o privire în jur, i-a dat un obiect mic, poate o pungă. El a refuzat la început, dar Zalumma i-a vorbit deschis și stăruitor. După un moment de nehotărâre, el a băgat obiectul în buzunar, apoi s-a urcat în trăsura și a plecat.

Am presupus că ea îl plătiase pentru o consultație, deși mă miram ca un om așa de important să-i citească astrele unei slave. Sau poate că mama uitase, pur și simplu, să-l plătească.

Întorcându-se să intre în casă, Zalumma și-a ridicat privirea din întâmplare și a întâlnit-o pe a mea. Roșind fiindcă fusesem prinsă trăgând cu ochiul, m-am retras.

Mă așteptam ca Zalumma, căreia îi plăcea să mă necăjească atunci când făceam pozne, să aducă vorba despre asta mai târziu, dar ea a păstrat tăcerea asupra subiectului.

¹ Sau adîgă, limbă vorbită în prezent în republica Adîgheia din actuala Federație Rusă, aparținând grupului de limbi nord-vest caucaziene. (N. tr.)

II

Trei zile mai târziu, astrologul s-a întors. Din nou, m-am uitat pe fereastra de la ultimul cat al casei cum coboară din trăsură și cum îl întâmpină Zalumma. Eram nerăbdătoare, mama fusese de acord să mă cheme la momentul potrivit. Am bănuț că avea nevoie de timp, ca să îndulcească veștile rele.

De data asta, astrologul își etala bogăția cu ajutorul unei tunici de damasc galben strălucitor, tivită cu blană de jder. Înainte să între în casă, s-a oprit să vorbească ferit cu Zalumma; ea și-a pus o mână la gură, ca și cum ar fi fost uluită de ceea ce-i spusese el. El a întreat-o ceva. Ea a clătinat din cap, apoi i-a pus o mână pe braț, ca și cum i-ar fi cerut ceva. El i-a dat un sul de hârtii, apoi s-a smucit, supărat, și a intrat cu pași mari în *palazzo*. Agitată, ea și-a băgat sulul de hârtie într-un buzunar ascuns în faldurile fustei și l-a urmat.

Am plecat de la fereastră și am rămas să ascult din capul scărilor, emoționată de întâlnire și nerăbdătoare să fiu chemată.

În mai puțin de un sfert de oră, am tresărit puternic când, jos, s-a deschis o ușă cu atăta forță, încât s-a trântit de perete. Am alergat la fereastră: astrologul se îndrepta, neînsoțit, spre trăsura lui.

Mi-am ridicat fustele și am țâșnit în jos pe scări în cea mai mare grabă, fericită că nu m-am întâlnit nici cu Zalumma, nici cu mama. Cu răsufierea tăiată, am ajuns la trăsură chiar când astrologul îi dădea vizitiului semnalul de plecare.

Mi-am pus mâna pe lemnul lustruit al portierei și l-am privit pe omul dinăuntru.

— Vă rog, opriți-vă! am spus.

El i-a făcut semn vizitiului să-și țină caii și s-a încrunat spre mine cu areală; dar privirea lui trăda și o compasiune curioasă.

— Deci tu ești fiica.

— Da.

M-a măsurat cu atenție.

— Nu vreau să fiu părtaș la o înșelăciune. Înțelegeți?

— Nu.

— Hmm... Văd că nu înțelegeți. A făcut o pauză și și-a ales cuvintele cu grijă: Mama ta, Madonna Lucrezia, a spus că tu ești cea care mi-a solicitat serviciile. E adevărat?

— Așa este.

Am roșit, neștiind dacă recunoașterea mea nu avea să-l înfurie și mai tare.

— Atunci, meriți să afli măcar o parte a adevărului – fiindcă nu-l vei afla niciodată pe tot în casa asta. Tonul îi devenise sincer și sumbru: Astrograma ta e neobișnuită – unii ar spune că e tulburătoare. Eu îmi iau arta foarte în serios și-mi folosesc și intuiția, iar amândouă îmi spun că ești prinsă într-un ciclu de violențe, vărsare de sânge și minciuni. Ceea ce alții au început tu trebuie să sfârșești.

Am tresărit. Când mi-am regăsit glasul, am spus hotărât:

— Nu vreau să am nimic de-a face cu astfel de lucruri.

— Ești semn de foc împătrit, a spus el. Ești un temperament fierbinte, un cuptor în care trebuie făurită sabia dreptății. În stelele tale, am văzut un act de violență, unul care ți-e trecut și viitor.

— Dar n-aș face niciodată nimic rău!

— Dumnezeu a rânduit astfel. El are planurile Lui cu destinul tău.

Voiam să-l întreb mai multe, dar astrologul a strigat către vizitiu și cei doi frumoși cai negri au pornit să tragă trăsura.

Tulburată, m-am îndreptat spre casă. Întâmplător, mi-am ridicat privirea și am văzut-o pe Zalumma privindu-mă de la fereastra catului de sus.

Până m-am întors în cameră, plecase. Am așteptat încă o jumătate de oră acolo, până când m-a chemat mama.

Încă mai stătea jos, în sala mare, unde-l primise pe astrolog. A zâmbit când am intrat, părând să nu știe de întâlnirea mea cu astrologul. În mână, ținea un teanc de hârtii.

— Vino, stai lângă mine, a spus ea veselă. Îți voi povesti despre astrele tale. Ar fi trebuit să-ți facem astrograma cu mult timp în urmă, așa că am hotărât că meriți totuși și o rochie nouă. Tatăl tău te va duce azi în oraș, să alegeți materialul; dar nu trebuie să-i spui nimic despre asta. Altfel, ne va crede prea cheluitoare.

M-am așezat țepănă, cu spatele drept și cu mâinile încrucișate în poală.

— Uită-te aici. Mama își întinse hârtiile în poală și își puse degetul pe scrisul elegant al astrologului. Ești în Gemeni, desigur, semn de aer. Ai ascendentul în Pești, ceea ce înseamnă apă. Luna e în Berbec, semn

de foc. Și ai multe semne de pământ în astrogramă, ceea ce te face extrem de echilibrată. Asta arată un viitor foarte prosper.

În timp ce vorbea, simțeam cum crește furia în mine. Își petrecuse ultima jumătate de oră pregătindu-se și încropind o falsă bucurie. Astrologul avea dreptate, nu mă puteam aștepta să găsesc adevărul aici.

— Vei avea o viață bună și îndelungată, avere și mulți copii, urmă mama. Nu trebuie să-ți faci griji în privința celui cu care te vei mărita, pentru că ești atât de dăruită în toate zodiile, încât...

I-am retezat vorba.

— Nu, am spus. Sunt semn de foc împătrit. Viața mea va fi marcată de trădare și vărsare de sânge.

Mama s-a ridicat brusc, iar hârtiile din poala ei au alunecat și s-au împrăștiat pe podea.

— Zalumma! șuieră ea, cu ochii aprinși de o furie pe care nu i-o mai văzusem până atunci. A vorbit cu tine?

— Am vorbit eu însămi cu astrologul.

Asta a liniștit-o imediat și chipul ei a devenit neclinit. Precaută, m-a întrebat:

— Ce altceva ți-a mai spus?

— Doar ceea ce am zis.

— Nimic altceva?

— Nimic.

Părând secătuită de puteri dintr-odată, căzu din nou în scaunul ei.

Nu m-am gândit nici o clipă că buna și grijulia mea mamă dorise numai să mă apere de veștile rele. Am sărit în picioare.

— Tot ce mi-ai spus e o minciună. Ce alte minciuni mi-ai mai spus?

Era o cruzime să spun așa ceva. Mi-a aruncat o privire rănită. Însă eu m-am întors și am lăsat-o șezând acolo, cu mâna apăsată pe inimă.

Am înțeles curând după aceea că mama și Zalumma se certaseră cumplit. Întotdeauna se înțeleseseră foarte bine, însă, după a doua vizită a astrologului, mama devenea rece ori de câte ori intra Zalumma în încăpere. Nu voia să întâlnească privirea roabei ei și nici nu schimba mai mult de două vorbe cu ea. La rândul ei, Zalumma era ursuză și tăcută. Au trecut câteva săptămâni până să redevină prietene.

Mama nu mi-a mai vorbit niciodată despre astrele mele. Mă gândeam adesea să-i cer Zalummei să găsească hârtiile pe care i le dăduse astrologul mamei, ca să citesc eu înșămi adevărul despre destinul meu. Dar, de fiecare dată, un sentiment de groază mă oprea. Deja știam mai mult decât mi-aș fi dorit.

Aveam să treacă aproape doi ani până să aflu despre crima de care eram legată într-un mod ciudat.